

Abonamentele

Pentru Sibiiu:

1 lună 85 cr., $\frac{1}{4}$ an 2 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună
 mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., $\frac{1}{4}$ an 3 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

$\frac{1}{4}$ an 10 fr., $\frac{1}{2}$ an 20 fr., 1 an 40 fr.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Insertiunile

Un șir garmond prima dată 7 cr.,
 a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.,
 și timbru de 30 cr.

Redacțiunea și Administrațiunea:
 Sibiiu, strada Căminăriei Nr. 3.

Se prenumeră și la poste și librării.

Un număr costă 5 cr.

Epistole nefrancate nu se primesc.
 Manuscripte nu se înapoiază.

Sibiiu, 19 Iulie st. v.

Alături de scirile privitoare la situațiunea externă, care e destul de gravă, la războiul vamal, care e destul de supărător, și la afacerea Janski, care e destul de încurcată, diarele din Budapesta ne mai aduc și scirea, că guvernul, totdeauna preocupat de buna educațiune a generațiunilor mai fragede, a oprit ear' câteva manuale, între care unul de istorie al d-lui Dr. G. Popa, ear' altul de geografie de dl Dr. N. Pop.

Aceasta pentru domolirea spiritelor în fața unei situațiuni atât de grave ca cea de astăzi, drept dovadă despre bunăvoința guvernului față cu mișcarea literară română, drept încurajare pentru aceia, care tot mai cred în putința unei rezolvări prin bună învoială a conflictelor dintre Români și Maghiari.

Dar', în sfârșit, gaură în cer nu s'a făcut.

Câteva coale de hârtie tipărită, care n'o se se mai poată vinde: atât e totul. O se tipărească alt cineva alte coale, și toate se vor uita.

Așa ar fi poate, dacă autorii cărților oprite n'ar fi cele mai distinse puteri didactice ale noastre și oameni cu deosebire cumpeniți.

Cine oare o se mai rischeze lucrarea și cheltuielile de tipar, după-ce cărți scrise de oameni ca Dr. G. Popa și Dr. N. Pop au fost oprite? — cine oare va mai îndrăzni să cumpere manuale românesce, când nu poate ști, dacă mâne îi va fi ori nu permis să se folosească de ele?

Aici zace importanța măsurii luate de guvern: e vorba de o persecutare sistematică a literaturii noastre didactice.

Ne era destul să scim, cine sunt autorii, pentru-ca să fim convinși, că ni s'a făcut o nedreptate, deoarece dl Dr. Popa și dl Nic. Pop sânt oameni, care bagă bîre de seamă ce scriu și n'ar fi scris nici odată cărți pentru clasele primare, dacă n'ar fi cerut impregiurările să avem cărți, pe care guvernul nu poate să le oprească.

Am examinat cu toate aceste cărțile, ca să vedem, ce a putut să-l îndemne pe guvern a le opri.

Cât pentru manualul de istorie nici că mai încăpe discuțiune.

E astăzi știut în toate cercurile, că în țările coroanei ungare există o istorie oficială, și numai această istorie poate să fie predată în școală. Iubirea de adevăr pentru Maghiari nu există: nu adevărul îl caută ei în istorie, ci glorificarea neamului lor, care trăiesce de o mie de ani în Europa, fără-ca să fi făcut altă-ceva decât războaie de exploatare și revoluțiuni motivate numai prin setea de omnipotență. Nu cunoaștem istoria oficială și de aceea nici că putem discuta în cunoștință de cauză.

Luăm dar' numai manualul de geografie al dlui Dr. N. Pop.

Acesta a fost publicat în prima edițiune la 1877. La 1882 s'a publicat edițiunea a patra.

Sînt dar' zece ani acum, decînd această carte se întrebuintează în școlile noastre; ea a fost și este răspîdită în mii de exemplare prin mâinile școlărilor noștri.

Acum, după nouă ani, precînd miile de exemplare sînt răspîdite și miile de școlari s'au deprins cu ea, guvernul dă poruncă aspră, ca învățătorii să nu mai îndrăznească a se folosi de ea.

Dintre două una: ori manualul cuprinde în adevăr tесе inadmisibile și atunci este o mare neglijență, că el a fost timp de nouă ani admis în școlile noastre, ori el putea să fie admis și atunci oprirea lui este o mare nedreptate.

Adevărul este, că manualul trebuia să fie admis.

Am examinat partea privitoare la „Regatul Ungariei“, sînt 25 pagini mici, din întreaga carte, care cuprînd 63 pagini.

Această parte e scrisă cu atîta băgare de seamă, încît pe toată pagina cettitorul român e supărat de multe nume maghiare, scrise foarte corect și subliniate. Cu toate aceste i-se face cărții imputarea, că *românisează* nomenclatura.

Ce va să zică această „românizare“.

Noi Români avem pentru pămîntul locuit de noi și pentru multe alte localități o nomenclatură parte românească, parte românisată, adică adaptată la firea pronunției românesce. Pretutindenea, unde nu este nume românesc ori românisat, autorul pune numai numele maghiar, ear' altfel pune pe cel român, și între paranteze și chiar subliniat pe cel maghiar.

Din punctul de vedere al științei așa trebuie să se facă: geograful nu are să dea nume, ci să constate cum se zice înainte de toate între Români, fiindcă românesce e scrisă cartea, și cum se zice și între Maghiari, fiindcă așa cere guvernul.

Guvernul ar cere acum, ca manualul de geografie să pună numai nomenclatura maghiară, pentru-ca astfel prin școală să se scoată din uzul comun al Românilor nomenclatura română și să se introducă cea maghiară.

Nici odată!

Este în lumea aceasta ceva mai puternic ca guvernul Ungariei: legile firesci. Timp de veacuri îndelungate au trăit și timp de alte veacuri vor mai trăi pe pămîntul acesta Români, și urma existenței lor pe acest pămînt nu se poate șterge. Ei pot să peară, dar' urma existenței lor are să rămîna în nomenclatura pămîntului, întocmai precum a rămas urma Slavilor, care abia mai scim, cînd au mai stat pe aici.

Nota caracteristică a felului de a vedea al Maghiarilor este tendința la imposibil. Atît de tare s'au pierdut în gîndul de a face din țările coroanei ungare un stat maghiar, încît au devenit incapabili de a recunoaște cele mai înverdate adevăruri și sînt gata să nege existența noastră chiar cînd își adună toate puterile, ca să lupte contra noastră.

Cu maghiarisarea numelor, cu impunerea unei nomenclaturi străine și false, căci străină și falsă e nomenclatura maghiară pentru noi, nu se înlătorează marile adevăr, că aici în Carpații orientali

e leagănul nostru, al Românilor, aici numai noi putem să fim un destul de bogat isvor de cultură, de aici numai noi pornim, în vreme-ce elementele celelalte sînt avizate la alte foculare de cultură!

Poate guvernul de se ne oprească manualele, prin aceasta însă ne îndeamnă numai, ne împintenează, ca să ne silim cu atît mai virtos a ne crea altă poziție, în care să resuflăm mai liber, să ne unim cu aceia, care nu mai pot nici ei să suportă miseriile ce li se creează din Budapesta.

Revistă politică.

Sibiiu, 19 Iulie st. v.

Măne se va ține în capitala Ungariei marele meeting în afacerea Janski-Edelsheim-Tisza. Unele foi opoziționale nu sînt de loc mulțumite cu proiectul de rezoluțiune, ce se va prezenta mâne adunării și zice, că ar fi fost bine ca acela să fie mai clar și mai precis. Adevărata lor supărare e însă aceea, că rezoluțiunea nu e îndreptată în contra guvernului și în special în contra d-lui Tisza. „Ungaria are un guvern“ — zice organul contelui Apponyi — „și acest guvern e responsabil parlamentului, acest guvern e responsabil țerii. Guvernul a comis greșeli, cînd a vorbit prea mult cînd prea puțin și în faptă n'a făcut nimic. Acest guvern trebuie tras la dăre de seamă și acest guvern trebuie să ispășească ceea-ce a greșit. Toată țeara o scie, că guvernul e de vină și chiar și partidul guvernamental încape a simți, că dl Tisza a produs rēul de o parte prin servilism, de altă parte prin presumpțiunea sa. Acestei convingeri, ce domnesce în toată țeara, trebuia să se dea expresiune în rezoluțiune. Aceasta însă nu s'a întemplat, și de abia se poate presupune, că rezoluțiunea se va mai schimba în momentul din urmă. Cu toate aceste dorim, ca meetingul din Budapesta (și toate meetingurile de felul acesta din provincie) să fie cît de numeros cercetat, și să decurgă în cel mai demn și imposant mod. Sperăm că toți oratorii se vor folosi de ocaziune, spre a condamna atitudinea ministrului-president și că clarul și hotărîtul în viitor bagiu va contribui la aceea, ca în limitor toate neînțelegerile să fie imposibile.“

Foița „Tribunei“.

Din tainele Bosforului.

— Novele. —

II.

Un mormînt iubit.

— Hamid, eu mor de dragul teu!
 — Zenebe, tu ești un ânger!
 — Decînd te-am vîdut numai pentru tine trăiesc.

— Ochii tăi sînt isvor de fericire!
 — Buzele tale sînt mai dulci decît poate să fie viața din raiu.

— Mănile tale cînd îmi cuprînd gîtul, mă înalță în cer.

— Eu cînd mă vîd lîngă tine, plîng de fericire. Aș voi, ca toată viața mea să o petrec stînd lîngă tine.

Așa vorbeau Hamid și Zenebe, plimbându-se cu barca într-o seară înstelată pe apa Bosforului.

Și rēu făceau, că vorbeau așa, căci numai bine nu poate aduce după sine o dragoste oprită.

Hamid era fiul unui pașă, și Zenebe era cadăna tot aceluia pașă.

Ear' pașa deși bătrîn pentru Zenebe, care nu avea mai mult de 17—18 ani, dar' totuși o iuba foarte mult. O temea și de vînt și de soare și de toată lumea. Cînd pleca de acasă îi poruncia, ca nu cumva să eaze din casă, nici chiar la fereastră să nu se arete. Celelalte ca-

dăne erau însărcinate de a o păzi în taină, și ele bine sciau, că ce le aștepta, dacă nu vor face după porunca marelui pașă, care altmîntrelea nu avea obiceiul de a glumi. . . .

Numai cu Hamid putea să vorbească Zenebe. De Hamid nu o păziau cadănele. Ce să o păzească? Hamid era băiat prea tînăr încă, ear' aceea o sciau toți în casă, că aji mâne intră în armată, se va duce cine scie ce departe și numai după-ce se va întoarce bogat și cu nume, numai atunci își va pute alege femeii cît îi place.

Pentru asta apoi Hamid toată ziua își putea petrece cu Zenebe.

De ce să nu-și petreacă, cînd nu-l opresce nimenea și cînd vedea, că-i place și Zenebei să stea lîngă ea.

Asta așa mergea din zi în zi. Până-ce lui Hamid îi veni în minte odată să o cuprîndă peste mijloc pe Zenebe. . . . Ah! ce moale era! . . . își alipi și buzele lui de ale ei. . . . Ah! ce dulci erau! . . .

Și ea nu se supără, nu se împotrivi de loc. Îi spuse apoi, că ce mult o iubesc.

Ea asemenea îi spuse, că îl iubesc și ea.

Și de aci încolo Bosforul de multe ori a fost martorul fericirii și dragostei lor, de multe ori a putut auzi, că cu cîtă căldură se repet acele vorbe de dragoste. . .

Pașa avea palatul lîngă Bosfor. La poarta palatului erau bărci, ear' servitorii ce se aibă în potruia lui Hamid, cînd acela venia, deslega o barcă, așeza în ea pe Zenebe, și în curte ni-

meni au mai scia, cînd s'au întors Hamid și Zenebe din plimbare, căci ei stăteau mult, mult. . . De ce să nu stee?! . . . Cerul era așa de frumos, stelele și luna luminau așa de bine și chiar nici Bosforul nu era așa de mare, ca să rătească pe el. . . . Ascultau mult și de multe ori cum șoptiau valurile mării, lor li-se părea, că și acelea tot de amor șoptesc, și cînd se întălniau două valuri și se făceau din două unul, ziceau:

— Vezi, și acelea se îmbrățișează întocmai ca noi! . . .

Numai o singură cadăna era, care se uita cu ochi rēutăcioși la Hamid și cu pizmă la Zenebe. Aceasta totdeauna îi pândia, însămnă cînd se duc și cînd se întorc. Ba ei așa i-s'a părut, că odată stătura mult tinerii noștri pe Bosfor.

Prea i-se părea ei ciudată plimbarea lui Hamid și Zenebe. Cine a vîdut să se plimbe cineva, și mai ales o cadăna toată noaptea, căci era de tot tîrziu cînd-aceia se întoarseseră odată. . .

Și apoi ce au atîta de vorbit, căci și după-ce se întorc, mai stau încă de vorbă pe foișorul palatului?! . . .

Asta deșptă în ea mare bănuială. De aci încolo toți pașii Zenebei și ai lui Hamid erau păziți.

Și acestia, tineri cum erau și duși de amorul lor, nu sciau să se păzească bine. . .

Cînd se întoarse acasă pașa, stătut departe mult în afacerile statului, cadăna care privia cu ochi rēutăcioși pe Zenebe și Hamid, îi spuse, că nu este bine cu acești tineri. Căci eată și eată

ce se întemplă până-ce el lipsesce de acasă. Și îi spuse cum Zenebe și Hamid petrec nopți întregi pe barcă, cum, după-ce se întorc acasă, mai stau și în foișor. Și amba nu ar fi încă nimica! Dar' ea i-a vîdut îmbrățișați, — auzi . . . o cadăna îmbrățișînd pe fiul stăpînului ei, — i-a vîdut sărutându-se — auzi . . . să sărute un băiat pe cadăna tatălui său! . . .

Pașa îngălbinî când auzi asta.

— Este adevărat ce 'mi-ai spus?

— Omoară-mă, aruncă-mă pe stradă, dacă spun minciuni, răspunse cadăna.

Dar' pașa era tatăl lui Hamid, și tată tot tată rămîne și la Turci. Cum se crează ceva despre fiul său, mai ales aceea, că acela a făcut un păcat mare, până-ce nu s'a convins mai înainte despre acel păcat. Nici Turcul nu condamnă până-ce nu judecă înainte!

— Să mă convingi, că băiatul este vrednic de moarte, și-l voi pedepsi precum cere legea noastră. Dacă nu, vei fi pierdută tu, care 'mi-ai turburat sufletul, 'mi-ai înveninat viața cu vorbele tale!

— Îți voi arăta să vezi cu ochii! . . .

Era o seară de tot senină; cerul plin de stele, luna între ele, ear' Bosforul și acum liniștit. Din cînd în cînd se auzia numai din depărtare sgomotul Sтамbulului.

Hamid și Zenebe ear' deslegară barca dela poarta palatului, și apoi ear' plecară pe Bosfor. . . . Oh! ce dulce este viața aci! . . .

